

Uchwała Nr 214/XXXI/2017
Rady Powiatu Skarżyskiego
z dnia 30 marca 2017 r.

**w sprawie: przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Skarżyskim na lata
2017-2021**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),

Rada Powiatu Skarżyskiego u c h w a l a, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Skarżyskim na lata 2017-2021” w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

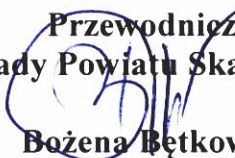
Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Skarżyskiego.

§ 3.

Nadzór nad realizacją programu powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku- Kamiennej.

§ 4.

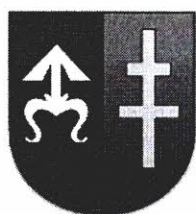
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Powiatu Skarżyskiego
Bożena Bętkowska

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1445 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Kierując się przytoczonym zapisem ustawy i dobrem ofiar został opracowany Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017- 2021. Stanowi on załącznik do niniejszej uchwały.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
W POWIECIE SKARŻYSKIM
NA LATA 2017 - 2021**

Powiat Skarżyski

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE	str. 3
ROZDZIAŁ I: Podstawy prawne programu	str. 4
ROZDZIAŁ II: Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	str. 5
ROZDZIAŁ III: Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie skarżyskim	str. 9
ROZDZIAŁ IV: Diagnoza zasobów instytucjonalnych w powiecie skarżyskim	str.14
ROZDZIAŁ V: Analiza SWOT	str.16
ROZDZIAŁ VI: Cele programu, zadania, wskaźniki i realizatorzy programu	str.17
ROZDZIAŁ VII: Działania korekcyjno – edukacyjne	str.19
ROZDZIAŁ VIII: Realizacja programu	str.22
ROZDZIAŁ IX: Zakończenie	str.23
ZAŁĄCZNIKI	str.24

WPROWADZENIE

„Przemoc nie jest oznaką siły, lecz słabości”

Ks. J. Popiełuszko

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji RP wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Przemocą w rodzinie określa się ***„zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku członkowi rodziny, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające godność i prawa jednostki”***. Jeszcze do niedawna zjawisko to dotyczyło tylko nielicznych, a zwłaszcza osoby z niższych grup społecznych, ubogie, niewykształcone, przeważnie z terenów wiejskich.

Przemoc nie zawsze jest jednoznaczna z popełnieniem przestępstwa. Przestępstwo ma miejsce, gdy dane zachowanie pozostaje w sprzeczności z określonymi normami prawnymi, a niekoniecznie obyczajowymi, czy moralnymi.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym utworzony został Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021, zwany dalej Programem, który jest kontynuacją Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016. Przedstawia on podstawy prawne działania oraz charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu skarżyskiego. Zawiera cel główny i cele szczegółowe, zaplanowane działania, wymienia realizatorów i adresatów Programu.

Niniejszy program stanowi zakres strategii zmierzający do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania oraz ograniczenia przemocy w rodzinie w Powiecie Skarżyskim.

Rozdział I:

Podstawy prawne programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Art. 31, Art. 40, Art.47),
- Powszechną Deklarację Praw Człowieka (Art. 3, Art. 5, Art. 12),
- Konwencję o Prawach Dziecka (Art. 19 § 1, Art. 19 § 2),
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015, poz. 1390),
- Ustawę z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010 nr 125 poz. 842),
- Ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2016, poz.930)
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2015, poz. 2082),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 2016., poz. 1749)
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny (Dz. U. 2016, poz. 1137)
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. 1997.90.557)
- Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2016, poz. 546)
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016, poz. 487)
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii(t. j. Dz. U. 2016 poz. 224)
- Ustawę z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016, poz. 575)
- Uchwałę Nr 76 Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 (M.P. 2014, poz. 445)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. 2011.209.1245)
- Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Skarżyskiego na lata 2011 – 2020.

Rozdział II:

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest istotnym zjawiskiem społecznym o znaczeniu międzynarodowym, którego problematyka stała się przedmiotem zainteresowania wielu dziedzin nauki. Różnorodność przejawów zagadnienia, niejasność pojęciowa, a także perspektywa oglądu problemu spowodowały pojawienie się wielu definicji tego terminu.

Zjawisko przemocy w rodzinie w 1986 roku **Rada Europy** zdefiniowała jako jakikolwiek czyn lub zaniechanie ze strony jednego członka rodziny wobec innych jej członków, które zagrażają życiu, cielesnej bądź psychicznej integralności lub wolności innego członka danej rodziny lub poważnie szkodzą rozwojowi jego osobowości

Światowa Organizacja Zdrowia zdefiniowała natomiast przemoc jako celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu lub przeciwko grupie lub społeczności, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie, śmierć, ból psychologiczny, zaburzenia rozwoju lub deprivację.

W **Słowniku socjologicznym** przemoc to jeden z głównych, obok groźby, środków przymusu, polegający na użyciu siły fizycznej, przez jednostkę czy grupę, często wbrew obowiązującemu prawu, w celu zmuszenia jakiejś osoby czy członków grupy do określonego działania czy też uniemożliwienia podjęcia działań lub do zaprzestania wykonywania czynności już rozpoczętej, także bezprawne narzucenie władzy.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie termin przemocy w rodzinie określa jako jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zazwyczaj definicje przemocy biorą pod uwagę trzy kryteria:

- rodzaj zachowania sprawcy,
- intencje sprawcy,
- skutki przemocy.

W świetle polskiego prawa karnego przemoc w rodzinie stanowi przestępstwo. Kodeks karny w art. 207 określa, że *kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub*

fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5". Natomiast jeżeli wskazany czyn jest połączony ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. W przypadku kiedy pokrzywdzony w następstwie wyżej wymienionych czynów targnie się na własne życie to sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Z punktu widzenia psychologii przemoc domowa koncentruje się na cierpieniu i bezradności ofiary oraz na pomaganiu z wyzwolenia się od stosowanej przemocy.

Najpowszechniejsze i najczęściej wymieniane rodzaje przemocy w rodzinie to:

- **przemoc fizyczna:** - działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, przejawiające się, m. in. popychaniem, przetrzymywaniem, policzkowaniem, duszeniem, biciem, rzucaniem przedmiotami w kogoś, nieudzielaniem koniecznej pomocy itp. Skutkiem wskazanych czynności mogą być urazy, zranienia, stłuczenia, złamania czy zasinienia,

- **przemoc psychiczna (emocjonalna)** – umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, przejawiające się, między innymi w narzucaniu własnych poglądów, stałej krytyce, wmawianiu choroby psychicznej, kontrolowaniu i ograniczaniu kontaktów z innymi osobami, wymuszaniu posłuszeństwa, ograniczaniu snu i pożywienia, wyzywaniu, poniżaniu, upokarzaniu i zawstydzaniu. Następstwem stosowania wyżej wymienionych działań są lęki i nerwice,

- **przemoc seksualna** - polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy dokonywane poprzez przymuszanie do pożycia seksualnego, stosowanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, krytykę zachowań seksualnych ofiary, stosowanie sadystycznych form współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, przymuszanie do oglądania pornografii, zmuszanie do prostytucji, gwałt,

- **przemoc ekonomiczna** - to działania prowadzące do całkowitego, finansowego uzależnienia od sprawcy przejawiające się odbieraniem zarobionych pieniędzy, uniemożliwieniem podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokojeniem podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, okradanie, wyliczanie wydatków itp.,

- **zaniedbania** - ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, brak opieki zdrowotnej, nieokazywanie uczuć, lekceważenie potrzeb emocjonalnych i materialnych.

Przemoc domowa jest również zjawiskiem powtarzającym się, które może trwać nawet kilkanaście lat. Powtarza się według cyklu, który składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

• **faza narastającego napięcia** – początek cyklu, w którym wyróżnia się wzrost napięcia i kumulacji sytuacji konfliktowych, sprawca przemocy jest stale poirytowany, często wywołuje awanturę i prowokuje kłótnie, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, charakterystyczne jest to, że ofiara stara się zrobić wszystko aby uspokoić sprawcę, wykonać wszystkie obowiązki, często przeprosza sprawcę, zastanawia się co zrobić, aby uczynić sprawcę szczęśliwym i powstrzymać go przed wyrządzeniem krzywdy,

• **faza ostrej przemocy** – następny etap, który charakteryzuje się wystąpieniem gwałtownego wybuchu gniewu i wyładowania agresji, spowodowane to może być błahą przyczyną, np. nie wykonaniem polecenia, które wydał sprawca przemocy. Zakończenie aktu przemocy zależy od sprawcy, mimo że ofiara stara się zrobić wszystko aby uspokoić sprawcę i ochronić siebie. Często wściekłość sprawcy z czasem narasta przez co ofiara staje się coraz bardziej bezradna i zagubiona. Ofiara jest przerażona, odczuwa wstyd i upokorzenie, traci ochotę do życia. Skutki użytej przemocy mogą być bardzo różne np.: obrażenia wewnętrzne, podbite oko, złamania czy utrata ciąży,

• **faza miesiąca miodowego** – to czas okazania skruchy, sprawca tłumaczy się ze swojego postępowania i usprawiedliwia się, stara się być miły, okazuje ciepło i miłość, zachowanie jest takie jak gdyby przemoc nigdy nie wystąpiła, rozmawia z ofiarą i obiecuje, że nigdy już agresja się nie powtórzy. Ofiara zaczyna wierzyć w te zapewnienia, czuje się kochana, życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei, jednak po pewnym czasie faza ta mija i ponownie narasta faza napięcia, zagrożeniem jest to, że w następnym cyklu forma przemocy jest z reguły gwałtowniejsza.

W postępowaniu i zachowaniach sprawców przemocy domowej może również wyróżnić jej dwa rodzaje:

• **przemoc gorąca** – najczęściej objawia się w aktach bezpośredniej agresji fizycznej i psychicznej. Skutkiem jest wywołanie cierpienia i spowodowanie szkód u drugiej osoby. Może pojawić się agresywna reakcja na stres, która nie jest powstrzymana a skierowana jest przeciwko członkom rodziny. Sprawca jest przekonany o swojej bezkarności, o niezdolności ofiary do obrony. Przyczyną stosowania przemocy przez sprawcę jest często poczucie bezsilności, niemocy fizycznej psychicznej, które stara się zagłuszać poprzez stosowany akt przemocy. Duża liczba przypadków przemocy gorącej jest spowodowana nietrzeźwością osoby stosującej przemoc fizyczną.

• **przemoc chłodna** – sprawca przemocy pod pozorem zachowania spokoju ukrywa silne emocje, które skutecznie tłumi i kontroluje przez co wpływa na psychikę ofiary. Znajduje uzasadnienie nawet dla bezlitosnych, okrutnych czynów. Osoba stosująca przemoc usprawiedliwia swoje czyny, ponadto neguje wartość ofiary jako istoty ludzkiej. Sprawca przekonuje ofiarę, że cierpienie i poniżenie zadawane było dla jej dobra.

Osoby doświadczające przemocy mają specyficzną kategorię zaburzeń emocjonalnych nazywanych **zespołem zaburzeń stresu pourazowego(PTSD)**. Powstaniu zespołu stresu pourazowego sprzyjają sytuacje zewnętrzne, w których człowiek narażony jest na utratę życia czy zdrowia, gdy obserwuje zranienie, zagrożenie życia, nagłą śmierć bliskich osób. Źródłem takich sytuacji mogą być klęski żywiołowe np. powódź, pożar a także wojny, wypadki drogowe, przestępstwa kryminalne, przemoc w rodzinie, nadużycia seksualne, gwałt.

W przypadku przemocy wystarczy sama groźba jej użycia, by wywołać wstrząs u ofiar. Często sprawcy są w stanie gestem, słowem, spojrzeniem czy charakterystycznym zachowaniem wywołać u swoich ofiar paraliżujący lęk i uległość. Momentem rozpoczynającym zespół stresu pourazowego są tzw. zdarzenia traumatyczne, czyli wystąpienie urazu. Często wiąże się ono z zagrożeniem życia osoby chorej, choć najnowsze badania pokazują, że coraz częściej wystarczy być jedynie świadkiem pewnych makabrycznych wydarzeń, by pojawiły się objawy tego syndromu. Kolejnym etapem jego występowania są nasilające się objawy, które służą również jako kryteria diagnostyczne.

Psychologowie i psychiatrzy wyodrębnili trzy główne grupy symptomów, do których można zaliczyć:

- **ponowne doświadczanie traumy** – odtwarzanie jej poprzez częste myśli, wyobrażenia i fantazje z nią związane, które pojawiają się niezależnie od tego, czy osoba cierpiąca na zespół stresu pourazowego tego chce czy nie,
- **trwale unikanie miejsc, ludzi i sytuacji**, kojarzących się z traumatycznym wydarzeniem, graniczące wręcz z wyparciem z umysłu pewnych faktów dotyczących właśnie tego wydarzenia,
- **pobudzenie psychofizyczne** - objawiające się poprzez różnego rodzaju zaburzenia fizjologiczne, np.: zaburzenia snu, wybuchy gniewu, zaburzenia koncentracji.

Wpływ podobnych zjawisk, powtarzanie się aktów przemocy i nie radzenie sobie z urazami powoduje, że ofiara przemocy przystosowuje się do tej roli i przestaje się bronić. Osoba taka obwinia się, przestaje oczekiwać poprawy swojej sytuacji życiowej uważa, że bycie ofiarą jest jej przeznaczeniem. Traci również nadzieję i poczucie własnej wartości i godności. Skutki przemocy w rodzinie powodują, że ofiary doświadczają szkód na zdrowiu psychicznym i fizycznym. Doświadczenia traumatyczne powodują, że konsekwencje przemocy doświadczane są w przeciągu całego życia. U dzieci będących świadkami aktów przemocy, wyzwalają się agresywne zachowania, zaburzają się poglądy na temat rozwiązywania konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania u innych osób. Obszar działań lub zaniechań, które są zaliczane do przemocy w rodzinie może dotyczyć różnych sytuacji rodzinnych związanych ze wspólnym zamieszkaniem, np.: działania męża wobec żony, rodziców wobec dzieci, działania dorosłych dzieci wobec rodziców itp.

ROZDZIAŁ III:

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie skarżyskim

Powiat skarżyski jest jednym z 13 powiatów województwa świętokrzyskiego, położony w jego północnej części, na pograniczu z województwem mazowieckim. Miasto stało się siedzibą powiatu po reformie administracji w 1998 roku. Powiat tworzą: miasto Skarżysko - Kamienna, miasto i gmina Suchedniów oraz gminy wiejskie Bliżyn, Łączna i Skarżysko Kościelne. Graniczy z czterema powiatami: starachowickim, koneckim, kieleckim i powiatem szydłowieckim w woj. mazowieckim. Jego powierzchnia wynosi 395 km² i jest zamieszkiwana przez 76.664 mieszkańców.

Tabela 1. Liczba mieszkańców powiatu skarżyskiego z podziałem na gminy.

Wyszczególnienie	Powierzchnia (km²)	Liczba mieszkańców
Skarżysko- Kamienna	64 km ²	46.656
Gmina Miejsko- Wiejska Suchedniów	75 km ²	10.396
Gmina Skarżysko Kościelne	53 km ²	6.166
Gmina Bliżyn	141 km ²	8.251
Gmina Łączna	62 km ²	5.195

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, rok 2015

Powiat skarżyski realizując zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmuje kompleksowe działania w zakresie profilaktyki przemocy, udzielania pomocy ofiarom oraz oddziaływania skierowane do osób stosujących przemoc. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” obejmującej ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.

Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie na przedstawicieli:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (pracownik socjalny),
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji (funkcjonariusz),
- oświaty,
- ochrony zdrowia (osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny).

Tabela 2. Liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie skarżyskim w okresie 2013 – 2016 r.

Instytucja	2013	2014	2015	2016
Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku – Kamiennej: liczba Niebieskich Kart ogółem	102	164	182	182
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej: liczba Niebieskich Kart ogółem	88	119	137	137
w tym: nadal prowadzonych	64	81	83	85
w tym: zakończonych	24	38	54	52
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchedniowie: liczba Niebieskich Kart ogółem	22	20	32	26
w tym: nadal prowadzonych	-----	-----	-----	2
w tym: zakończonych	22	20	32	24
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kościelnym: liczba Niebieskich Kart ogółem	12	22	20	15
w tym: nadal prowadzonych	-----	-----	-----	8
w tym: zakończonych	12	22	20	7
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie: liczba Niebieskich Kart ogółem	13	16	18	22
w tym: nadal prowadzonych	10	9	5	12
w tym: zakończonych	3	7	13	10
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej: liczba Niebieskich Kart ogółem	13	11	17	11
w tym: nadal prowadzonych	-----	2	2	1
w tym: zakończonych	13	9	15	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KPP i Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu skarżyskiego.

Tabela 3. Liczba ofiar przemocy domowej na podstawie założonych Niebieskich Kart w powiecie skarżyskim.

Instytucja	2013	2014	2015	2016
Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku – Kamiennej: liczba ofiar przemocy domowej ogółem	184	200	213	248
w tym: kobiety	101	145	160	162
w tym: mężczyźni	18	25	19	22
małoletni od 13 – 18 lat	65	30	34	64

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej: liczba ofiar przemocy domowej ogółem	94	119	142	151
w tym: kobiety	83	110	123	120
w tym: mężczyźni	8	7	11	17
dzieci do lat 13	2	1	6	12
małoletni od 13 – 18 lat	1	1	2	2
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchedniowie: liczba ofiar przemocy domowej ogółem	22	20	34	30
w tym: kobiety	19	14	30	25
w tym: mężczyźni	3	6	3	1
dzieci do lat 13	0	0	1	3
małoletni od 13 – 18 lat	0	0	0	1
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku Kościelnym: liczba ofiar przemocy domowej ogółem	18	35	29	17
w tym: kobiety	12	22	20	11
w tym: mężczyźni	0	3	4	2
dzieci do lat 13	4	7	4	1
małoletni od 13 – 18 lat	2	3	1	3
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie: liczba ofiar przemocy domowej ogółem	22	28	37	40
w tym: kobiety	11	14	16	16
w tym: mężczyźni	4	4	2	5
dzieci do lat 13	7	10	19	13
małoletni od 13 – 18 lat				6
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej: liczba ofiar przemocy domowej ogółem	14	11	17	11
w tym: kobiety	13	11	17	10
w tym: mężczyźni	----	-----	-----	-----
dzieci do lat 13	----	-----	-----	-----
małoletni od 13 – 18 lat	1	-----	-----	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KPP i Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu skarżyskiego.

W sierpniu 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która nałożyła na gminy obowiązek utworzenia gminnych zespołów interdyscyplinarnych. Zespół ma za zadanie m. in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą. Na terenie powiatu działa pięć zespołów przy miejskich i gminnych ośrodkach pomocy społecznej w Skarżysku – Kamiennej, Skarżysku Kościelnym, Suchedniowie, Bliżynie i Łącznej.

W celu uzyskania specjalistycznej pomocy w sytuacji kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej od 2007 roku funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej (celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej). Świadczona jest w nim nieodpłatna, specjalistyczna pomoc psychologiczna, pedagogiczna, socjalna i prawna wszystkim osobom bez względu na dochód. Prawnik udziela porad i informacji m. in. z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego. Konsultacje psychologiczne obejmują doradztwo indywidualne i rodzinne oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych. Z pomocy pedagoga korzystają osoby w kryzysie, rodziny z problemami wychowawczymi, młodzież z nadzorem kuratorskim. Prowadzony jest również Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy domowej. Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu.

Tabela 4. Liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku – Kamiennej w latach 2013 - 2016

Wyszczególnienie		2013	2014	2015	2016
Liczba osób doznających przemocy ogółem:		80	66	47	59
Psycholog - pedagog	Liczba udzielonych porad:	276	195	177	162
Pracownik socjalny	Liczba udzielonych porad:	79	93	77	88
Prawnik	Liczba udzielonych porad:	46	42	20	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej.

Tabela 5. Liczba sprawców przemocy domowej na podstawie założonych Niebieskich Kart w powiecie skarżyskim.

Instytucja	2013	2014	2015	2016
Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku – Kamiennej: liczba sprawców przemocy domowej ogółem:	107	164	182	182
w tym: kobiety:	13	12	8	6
w tym: mężczyźni:	94	151	172	176
Nieletni:	----	1	2	----
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej: liczba sprawców przemocy domowej ogółem:	94	119	146	149
w tym: kobiety:	8	3	15	15

w tym: mężczyźni:	86	116	131	134
Nieletni:	----	----	----	----
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchedniowie: liczba sprawców przemocy domowej ogółem:	24	20	32	26
w tym: kobiety:	5	3	2	0
w tym: mężczyźni:	19	17	30	26
Nieletni:	0	0	0	0
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku Kościelnym: liczba sprawców przemocy domowej ogółem:	12	24	20	16
w tym: kobiety:	1	2	0	2
w tym: mężczyźni:	11	22	20	14
Nieletni:	0	0	0	0
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie: liczba sprawców przemocy domowej ogółem:	13	16	18	22
w tym: kobiety:	2	0	2	1
w tym: mężczyźni:	11	16	16	21
Nieletni:	0	0	0	0
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej: liczba sprawców przemocy domowej ogółem:	13	11	17	11
w tym: kobiety:	0	0	0	1
w tym: mężczyźni:	13	11	17	10
Nieletni:	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KPP i Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu skarżyskiego.

Tabela 6. Liczba osób które zostały zgłoszone do Programu korekcyjno - edukacyjnego w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku – Kamiennej w latach 2013 - 2016

	2013	2014	2015	2016
Liczba osób zgłoszonych do Programu:	20	25	26	21
Liczba osób, które ukończyły Program:	4	12	9	9
Liczba osób z problemem alkoholowym realizujące Program:	9	17	0	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej

RODZIAŁ IV:

Diagnoza zasobów instytucjonalnych w powiecie skarżyskim

Zadania realizowane przez powiat skarżyski w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmują wielopłaszczyznową współpracę jednostek tj.:

1. **Sąd Rejonowy** w Skarżysku - Kamiennej rozpatruje sprawy z zakresu prawa karnego, cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz pracy i ubezpieczeń społecznych.

2. **Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej** w Skarżysku - Kamiennej, gdzie kuratorzy sądowi będący funkcjonariuszami publicznym realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

3. **Prokuratura Rejonowa** w Skarżysku - Kamiennej, do której podstawowych zadań jako organ ochrony prawnej - organ ścigania, należy zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy przed sądami powszechnymi.

4. **Powiatowa Komenda w Skarżysku - Kamiennej i Komisariat Policji w Suchedniowie.** Do podstawowych zadań Policji należy m. in. ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców (prowadzenie interwencji w przypadku wystąpienia zjawiska przemocy domowej, zapewnienie ofiarom doraźnej pomocy, informowanie ofiar i świadków o przysługujących im prawach, prowadzenie działań prewencyjnych wobec sprawców przemocy).

5. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** w Skarżysku - Kamiennej wykonuje zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej, które w szczególności dotyczą prowadzenia specjalistycznego poradnictwa, udzielania informacji o prawach i uprawnieniach, pomocy w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, prowadzenia ośrodków interwencji kryzysowej, tworzenia i wdrażania programów z zakresu pomocy społecznej (w tym programów pomocy dziecku i rodzinie) oraz realizacja zadań z nich wynikających, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. Ponadto w przypadku niemożności zapewnienia dziecku lub braku opieki i wychowania przez rodziców (w tym z powodu

przemocy w rodzinie) powiat organizuje pieczę zastępczą, której realizatorem jest wskazana jednostka.

6. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający w strukturach PCPR w Skarżysku - Kamiennej, którego działalność polega na udzielaniu specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej a w zależności od potrzeb również poradnictwa prawnego, w celu przywrócenia równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a w konsekwencji uniemożliwienie przejścia reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Do zadań POIK należy m.in. współpraca z innymi jednostkami różnych szczebli i organizacjami.

7. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Skarżysku – Kamiennej udziela pomocy psychologicznej i pedagogicznej dzieciom i młodzieży oraz rodzicom w szczególności w formie indywidualnych lub grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży, terapii rodziny, grup wsparcia, warsztatów, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji oraz działalności informacyjno-szkoleniowej.

8. Ośrodki Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej, Skarżysku Kościelnym, Suchedniowie, Bliżynie i Łącznej, wykonują gminne zadania z zakresu pomocy społecznej (w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie) w szczególności polegające na pracy socjalnej, przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków, opracowaniu i realizacji projektów socjalnych i programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie)

9. Interdyscyplinarne Zespoły ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej, Skarżysku Kościelnym, Suchedniowie, Bliżynie i Łącznej, mają za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią, opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach.

10. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skarżysku - Kamiennej, Skarżysku Kościelnym, Suchedniowie, Bliżynie i Łącznej, do zadań których należy m. in. inicjowanie działań w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osób uzależnionych od alkoholu, a także prowadzenie profilaktycznych działań informacyjno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu

obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, a także udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a także ochrony ofiar przemocy domowej.

11. Placówki edukacyjne (oświatowe), gdzie obok zadań edukacyjnych mają za zadanie wspieranie rodziców poprzez prowadzenie działań z zakresu komunikacji interpersonalnej pomiędzy dziećmi a rodzicami, profilaktyki uzależnień, kształtowania umiejętności wychowawczych, a także zadania z przystosowania społecznego.

12. Organizacje pozarządowe, których sfera zadań publicznych obejmuje m. in. zadania w zakresie pomocy społecznej (w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób), porządku i bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, ochrony i promocji zdrowia, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, dzieci i młodzieży oraz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka.

ROZDZIAŁ V:

Analiza SWOT

Tabela 7. Analiza SWOT dla zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu skarżyskiego.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
•zainteresowanie problemami rodziny i zjawiska przemocy w rodzinie władz samorządowych, • znajomość problemów społecznych w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie, • specjalistyczna kadra służb społecznych, • realizacja lokalnych programów i akcji profilaktyczno-edukacyjnych, • rozwinięta sieć instytucji, • otwartość na nowe rozwiązania, • nieodpłatna pomoc, psychologiczna, pedagogiczna, socjalna i prawna.	•niewystarczający przepływ informacji pomiędzy instytucjami, • mała liczba specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • brak intensywnej terapii we wczesnych fazach uzależnień, •niewystarczająca oferta profilaktyczna i terapeutyczna dla całej rodziny, •zbyt późne zdiagnozowanie problemu przemocy domowej, •rosnąca biurokracja, •brak specjalistycznych ośrodków wsparcia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
•akty prawne, •zaangażowanie mediów, •środki zapobiegawcze stosowane przez wymiar sprawiedliwości i organy ścigania, •powołanie zespołów interdyscyplinarnych, •ulepszenie procedur, •wzrost świadomości społecznej,	•wzrastająca liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, •degradacja relacji rodzinnych, •ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży, •niska świadomość społeczeństwa oraz silnie utrwalone mity i stereotypy,

•dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, •promocja działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej, •intensyfikacja programów profilaktycznych i edukacyjnych.	•zmieniające się procedury i uwarunkowania prawne oraz wydłużony tryb postępowania, •napływ negatywnych wzorców z zewnątrz, •narastający problem uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych •rosnące zjawisko demoralizacji wśród dzieci i młodzieży, •ukrywanie problemu przemocy przez rodziny nim dotknięte i świadków.
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

ROZDZIAŁ VI:

Cele programu, zadania, wskaźniki i realizatorzy programu

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu skarżyskiego.

Tabela 8. Obszary, cele i kierunki działania programu.

Cel Główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu skarżyskiego		
Obszar Działania	Cel Szczegółowy	Kierunek Działania
Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie	• opracowywanie i realizacja programów, przedsięwzięć i zajęć edukacyjnych skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, • udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, • dążenie do utworzenia ośrodka interwencji kryzysowej z miejscami opieki całodobowej, • upowszechnianie informacji dotyczącej rodzajów udzielanej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie.	Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	• realizacja Programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, • reagowanie i interweniowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie (w tym stosowanie procedury „Niebieskie Karty”, zapobieganie kontaktu na linii sprawca przemocy – ofiara),

Profilaktyka i edukacja społeczna	Poszerzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	•poszerzanie wiedzy społeczeństwa lokalnego na temat zjawiska przemocy w rodzinie, •podniesienie świadomości społecznej o problemie przemocy w rodzinie (obalanie mitów i stereotypów), •opracowywanie i realizacja programów, akcji itp. mających na celu promowanie i wdrożenie działań profilaktyczno-edukacyjnych, •udział w kampaniach społecznych mających na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie i promowanie właściwych postaw społecznych.
Współpraca instytucji i organizacji, wymiana doświadczeń oraz promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez rozwój zasobów społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie	• podnoszenie kompetencji służb społecznych i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • uczestniczenie w działaniach organizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego • organizowanie i/lub współorganizowanie konferencji, seminariów, spotkań na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Adresaci programu:

Program skierowany jest do:

- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- społeczeństwa lokalnego.

Realizatorzy programu:

Program będzie realizowany długofalowo przez jednostki samorządu terytorialnego przy współpracy z organami, instytucjami, służbami i organizacjami pozarządowymi oraz Kościołem i związkami wyznaniowymi w tym w szczególności:

- Starostwo Powiatowe
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchedniowie,
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Bliżynie, Skarżysku Kościelnym i Łącznej,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Skarżysku - Kamiennej,
- Interdyscyplinarne Zespoły ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej, Suchedniowie, Skarżysku Kościelnym, Bliżynie i Łącznej,
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skarżysku - Kamiennej, Suchedniowie, Skarżysku Kościelnym, Bliżynie i Łącznej,
- Sąd Rejonowy w Skarżysku - Kamiennej,
- Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku - Kamiennej i Komisariat Policji w Suchedniowie
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Skarżysku – Kamiennej,
- Prokuratura Rejonowa w Skarżysku – Kamiennej.

ROZDZIAŁ VII:

Działania korekcyjno– edukacyjne

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od 2007 roku jest realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Działania podejmowane w ramach wskazanego programu ukierunkowane są na pracę z osobami stosującymi przemoc, którzy na ogół starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. Dotyczy to zwłaszcza negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody, gdyż sprawca rzadko przyjmuje do świadomości istotę i konsekwencje swoich czynów. Z jednej strony ważne są działania wzmacniające skuteczność ofiar przed sprawcami przemocy, a z drugiej strony istotne są działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy w rodzinie. Takim właśnie działaniom ma służyć program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Należy zaznaczyć, że program pełni rolę pomocniczą i jest uzupełnieniem terapii alkoholowej. Zawiera elementy edukacyjne

polegające na przekazaniu wiedzy na temat przemocy. Ma także charakter korekcyjny polegający na trenowaniu umiejętności zachowań nieagresywnych i asertywności.

Podstawowym celem działań korekcyjno – edukacyjnych jest zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, co ma prowadzić do długofalowych efektów powstrzymywania sprawców i zakończenia przemocy, a także zwiększenie ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego życia w rodzinie.

Długość programu korekcyjno – edukacyjnego:

Program korekcyjno – edukacyjny realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku – Kamiennej, prowadzony jest przez dwie osoby (kobietę i mężczyznę), posiadających wymagane kwalifikacje. Czas trwania to 6 – 8 miesięcy, przy czym czas ten może ulec wydłużeniu jeżeli uczestnik nie spełnia kryteriów do zwolnienia z programu. Przez 36 miesięcy po zakończeniu przez uczestnika programu odbywają się konsultacje 1 x na 3 – 6 miesięcy dot. funkcjonowania osoby w rodzinie. Na program k- e składają się sesje indywidualne i sesje grupowe. Nabór i realizacja odbywa się w systemie ciągłym (do grupy jak i na zajęcia indywidualne nowy uczestnik może dołączyć w każdej chwili).

1. Celem głównym programu korekcyjno – edukacyjnego jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie.

2. Do celów szczegółowych możemy zaliczyć:

- dostarczenie informacji na temat prawnych skutków stosowania przemocy,
- redukcja zachowań agresywnych,
- kształtowanie postawy partnerstwa oraz szacunku wobec drugiej osoby,
- naukę nowych sposobów rozwiązywania problemów i konfliktów,
- trening umiejętności społecznych,
- kształtowanie odpowiedzialności za popełnione czyny,
- nauka prawidłowej komunikacji partnerskiej,
- opracowanie „Planu Bezpieczeństwa” zapobiegającemu ponownego użycia przemocy.

3. Zakładane rezultaty programu korekcyjno – edukacyjnego:

- uświadomienie sprawcy czym jest przemoc,
- zmniejszenie zachowań agresywnych i przemocowych,
- nabycie umiejętności wyrażania uczuć,
- zwiększenie empatii i szacunku wobec drugiego człowieka,
- praca z przekonaniami,
- zatrzymanie eskalacji zachowań przemocowych.

4. Program korekcyjno – edukacyjny adresowany jest do:

- osób, które zostały zobowiązane przez Sąd do realizacji Programu na podstawie Art. 72 §1 pkt. 6b KK,
- osób, skazanych z Art. 207 §1 KK za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, którym Sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary,
- osób, będących sprawcami przemocy w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, prowadzonej w ośrodkach opieki zdrowotnej,
- osób, które samodzielnie podjęły decyzję o uczestnictwie w Programie tym samym akceptując fakt stosowania przemocy.

5. Przeszkody w realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego:

- nie leczona choroba alkoholowa lub inne uzależnienia,
- choroba psychiczna,
- brak umiejętności czytania i pisanie, niepełnosprawność (np. głuchoniemi) – zależnie od możliwości i zasobów pracowników programu k -e.

6. Kwalifikacja uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego:

- nabór uczestników ma charakter płynny,
- zobowiązanie uczestnika na drodze sądowej do uczestnictwa w programie (odpowiednio, w zależności od okoliczności „skierowanie” od kuratora, dzielnicowego, Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych),
- pisemna zgoda uczestnika i zobowiązanie do przestrzegania kontraktu programu.

7. Realizatorzy i współpraca:

- Realizator – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Skarżysku – Kamiennej, ul. Plac Floriański 1.
- Współpraca: Policja, Sąd Rejonowy, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Pedagogzy szkolni z terenu powiatu skarżyskiego, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminne Zespoły Interdyscyplinarne, rodziny uczestników.

8. Zasady uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym:

- Osoby przystępujące do realizacji programu podpisują kontrakt określający zasady uczestnictwa,
- udział w zajęciach jest obowiązkowy (jeśli uczestnik jest skierowany przez Sąd na podstawie art. 72 §1 pkt. 6b KK w związku z Art. 207 §1 KK) i dobrowolny (jeśli uczestnik zgłasza się sam),
- uznanie odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy.

9. Zasady prowadzenia zajęć:

- Wszystkie informacje uzyskiwane od uczestników programu dotyczące ich życia osobistego są objęte zasadą poufności (z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo),

- Zajęcia prowadzone są w grupach nie większych niż 6 osób.
- Sesje indywidualne dostosowane są do potrzeb osoby realizującej program korekcyjno – edukacyjny.

10. Monitorowanie:

- ankiety oceniające realizację programu k -e,
- kontakt z osobą doznającą przemocy (tylko w przypadku, gdy wyraża ona zgodę),
- kontakt co 3 do 6 miesięcy z osobą, która ukończyła realizację programu k- e przez okres 3 lat,

(superwizja – w zależności od finansowego zaplecza instytucji).

(*Rozporządzenie MPiPS z dn. 22 lutego 2011 r.)

Celem monitoringu jest sprawdzenie, czy zaplanowane działania w swoim końcowym efekcie są użyteczne dla odbiorców i współodbiorców, którymi w tym przypadku są rodziny osób stosujących przemoc w rodzinie.

ROZDZIAŁ VIII:

Realizacja programu

W koncepcji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021 w powiecie skarżyskim ma być interdyscyplinarną strategią działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. Działania te mają być realizowane przez wszystkie instytucje i organizacje zarówno na poziomie gmin jak i powiatu. Program przewiduje współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, którymi są:

- Starostwo Powiatowe w Skarżysku - Kamiennej,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Zespoły Interdyscyplinarne,
- Sąd Rejonowy w Skarżysku - Kamiennej,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Prokuratura Rejonowa w Skarżysku - Kamiennej,
- Policja,
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Instytucje pozarządowe.

Założone cele będą realizowane w formie ciągłej pracy przez cały okres obowiązywania programu.

Działania będą miały charakter:

- **profilaktyczny** -promowanie i propagowanie zachowań nowatorskich wobec przemocy,
- **edukacyjny** - upowszechnianie wiedzy na temat przemocy, jej skutków, kształtowanie właściwych postaw,
- **pomocowy** - specjalistyczne poradnictwo, działania korekcyjno-edukacyjne, informacje na temat miejsc, gdzie można uzyskać pomoc,
- **wspierający** - wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, rozwój instytucjonalny, poprzez współpracę i wymianę doświadczeń.

Koordynatorem realizacji działań ujętych w Programie będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej. Oceny poszczególnych działań programu dokona Rada Powiatu po przedstawieniu informacji z jego realizacji w rocznych sprawozdaniach składanych przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

ROZDZIAŁ IX:

Zakończenie

Podstawowym zadaniem realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie skarżyskim na lata 2017 – 2021 jest profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapobieganie przemocy oraz zapewnienie osobom jej doznającym bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy ze strony instytucji i służb społecznych. Przedsięwzięcie winno być realizowane przez poszerzanie oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc, rozwój wiedzy i umiejętności reagowania na problem przemocy, a także integrację działań instytucji z terenu powiatu skarżyskiego wobec przemocy domowej.

SPIS TABEL:

Tabela 1 – Liczba mieszkańców powiatu skarżyskiego z podziałem na gminy	9
Tabela 2 – Liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie skarżyskim w okresie 2013 – 2016 r.	10
Tabela 3 – Liczba ofiar przemocy domowej na podstawie założonych Niebieskich Kart w powiecie skarżyskim	10
Tabela 4 - Liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku – Kamiennej w latach 2013 – 2016	12
Tabela 5 - Liczba sprawców przemocy domowej na podstawie założonych Niebieskich Kart w powiecie skarżyskim.....	12
Tabela 6 - Liczba osób które zostały zgłoszone do Programu korekcyjno - edukacyjnego w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku – Kamiennej w latach 2013 – 2016	13